

Bruxelles, 17. travnja 2019.
(OR. en)

8638/19

**Međuinstitucijski predmet:
2018/0128(NLE)**

**EDUC 211
CULT 73
JEUN 58
SOC 317**

NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Br. preth. dok.:	7922/19
Br. dok. Kom.:	9229/18 + ADD 1
Predmet:	Prijedlog PREPORUKE VIJEĆA o sveobuhvatnom pristupu poučavanju i učenju jezika – <i>donošenje</i>

Odbor za obrazovanje razmotrio je navedeni Prijedlog preporuke Vijeća s ciljem njezina usvajanja na sastanku Vijeća za obrazovanje, mlade, kulturu i sport 22. i 23. svibnja 2019. S tekstom se sada slažu sve delegacije.

Stoga se Odbor stalnih predstavnika poziva da tekst proslijedi Vijeću radi usvajanja i kasnije objave u Službenom listu.

Prijedlog

PREPORUKE VIJEĆA

o sveobuhvatnom pristupu poučavanju i učenju jezika

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 165. i 166.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) U komunikaciji naslovljenoj „Obrazovanjem i kulturom jačati europski identitet¹” Europska komisija iznosi viziju europskog prostora obrazovanja u kojem granice ne koče visokokvalitetno, uključivo obrazovanje, osposobljavanje i istraživanja; boravak u drugoj državi članici radi studija, učenja ili rada postao je standard; mnogo je raširenije da ljudi osim materinskog jezika govore još dva jezika i imaju snažan osjećaj europskog identiteta, te da su svjesni zajedničke europske kulturne i jezične baštine i njezine raznolikosti.

¹ COM(2017)673 final.

- (2) Tijekom neformalnog radnog sastanka u okviru sastanka vrhu za pravedno zapošljavanje i rast u Göteborgu šefovi država ili vlada raspravljali su o ulozi obrazovanja i kulture za budućnost Europe. U zaključcima Europskog vijeća od 14. prosinca 2017.² pozivaju se države članice, Vijeće i Komisija da u skladu sa svojim nadležnostima nastave s radom u tom području.
- (3) U zaključcima usvojenima u Barceloni 15. i 16. ožujka 2002. Europsko vijeće pozvalo je na daljnje djelovanje u području obrazovanja u svrhu poboljšanja ovladavanja temeljnim vještinama, posebice poučavanjem najmanje dvaju stranih jezika od vrlo rane dobi.
- (4) Kompetencija pismenosti i kompetencija višejezičnosti među osam su ključnih kompetencija definiranih u Preporuci Vijeća o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje³.
- (5) Kompetencija višejezičnosti⁴ u središtu je vizije europskog prostora obrazovanja. S obzirom na sve veću mobilnost u svrhu obrazovanja, osposobljavanja i rada unutar Unije, rastuće migracije iz trećih zemalja u Uniju te cjelokupnu globalnu suradnju, u okviru sustavâ obrazovanja i osposobljavanja treba ponovno razmotriti izazove u poučavanju i učenju jezika te mogućnosti koje pruža jezična raznolikost Europe.
- (6) Povećanjem i poboljšanjem učenja i poučavanja jezika mogla bi se ojačati europska dimenzija u obrazovanju i osposobljavanju. Tako bi se mogli potaknuti razvoj europskog identiteta u svoj njegovoj raznolikosti, dopunjujući pritom lokalne, regionalne i nacionalne identitete i tradicije, te bolje razumijevanje Unije i njezinih država članica. Kompetencijom višejezičnosti omogućuje se bolje razumijevanje drugih kultura, čime se doprinosi razvoju kompetencije građanstva i demokratske kompetencije.

² EUCO 19/1/17 REV 1.

³ SL C 189, 4.6.2018., str. 1.

⁴ Iako Vijeće Europe upotrebljava pojam „plurijezičnost” (engl. *plurilingualism*) u vezi s osobama koje imaju višestruke jezične kompetencije, u službenim dokumentima Europske unije pojam „višejezičnost” (engl. *multilingualism*) upotrebljava se i za opis kompetencija pojedinaca i za opis društvenih situacija. To djelomično proizlazi iz činjenice da je u drugim jezicima osim engleskog i francuskog teško razlikovati značenje pojmova *plurilingual* i *multilingual*.

- (7) Gotovo polovica Europljana⁵ navodi da ne može sudjelovati u razgovoru ni na jednom drugom jeziku osim na svojem prvom jeziku⁶. Nedostatak kompetencije višejezičnosti dovodi do poteškoća i otežava smislene kontakte između javne uprave i pojedinaca, posebice u pograničnim regijama⁷.
- (8) Samo četiri od deset učenika u sekundarnom obrazovanju dostignu razinu znanja „samostalnog korisnika” u prvom stranom jeziku, što znači da mogu voditi jednostavan razgovor. Samo četvrtina njih dostigne tu razinu u drugom stranom jeziku⁸. Komparativnom analizom jezika u obrazovanju i osposobljavanju pokazalo se da se većina država članica suočava s izazovima u osiguravanju primjerenih ishoda učenja u području jezika. Iako izazovi postoje u svim obrazovnim sektorima, osobito su izraženi u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, u kojem učenje jezika nije toliko naglašeno.
- (9) Ograničena kompetencija višejezičnosti ostaje jedna od glavnih prepreka iskorištavanju mogućnosti dostupnih u okviru europskih programa za obrazovanje, osposobljavanje i mlade. S druge strane, bolja kompetencija višejezičnosti omogućit će osobama da bolje iskoriste mogućnosti koje pruža unutarnje tržište, kao što su slobodno kretanje radnika, te da donose informiranije odluke o mogućnostima u drugim zemljama EU-a.
- (10) Kompetencija višejezičnosti pruža konkurentsku prednost i poduzećima i tražiteljima zaposlenja, ako je dio šireg skupa potrebnih vještina. Postoji pozitivna veza između znanja stranih jezika i vjerojatnosti da je osoba zaposlena. Međutim, iz rezultata najnovijeg Istraživanja o trajnom stručnom osposobljavanju (CVTS 2016.) proizlazi da samo 7,9 % poduzeća (koja omogućuju osposobljavanje zaposlenicima) šalje svoje zaposlenike na tečajeve jezika (od 22,1 % u Slovačkoj do 0,5 % u Irskoj).

⁵ Europljani i njihovi jezici – sažetak posebnog izvješća Eurobarometra 2012.

⁶ Prvi jezik: varijanta (ili varijante) jezika koja je naučena i upotrebljava se u ranom djetinjstvu (otprilike prije druge ili treće godine života) i u kojoj je sposobnost govora prvo usvojena. Ovom pojmu daje se prednost pred pojmom materinski jezik, koji je često neprimjeren jer prvi jezik nije nužno samo jezik majke.

⁷ Komunikacija Komisije „Poticanje rasta i kohezije u graničnim regijama EU-a”, COM(2017) 534.

⁸ Europska komisija (2012.) – Prvo europsko istraživanje jezičnih kompetencija, sažetak.

- (11) Kako bi se održao trenutačan životni standard, poduprle visoke stope zaposlenosti i potaknula socijalna kohezija u kontekstu društva i radnog okružja budućnosti, potrebne su odgovarajuće vještine i kompetencije. Stjecanjem bolje kompetencije višejezičnosti mogle bi se poduprijeti rastuća mobilnost i suradnja unutar Unije. To je ključno i za osiguravanje potpune integracije imigrantske djece, učenika, studenata i odraslih.
- (12) Potrebno je istražiti nove načine učenja za društvo koje postaje sve mobilnije i digitalnije. Sve više jezika može se učiti i upotrebljavati izvan učionice i kurikula posebično zahvaljujući digitalnim dostignućima. Sadašnji postupci procjene ne prate u potpunosti taj razvoj.
- (13) U skladu s prvim načelom europskog stupa socijalnih prava svi imaju pravo na kvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje kako bi održali i stekli vještine s pomoću kojih mogu u cijelosti sudjelovati u društvu i uspješno se kretati na tržištu rada. Kompetencija višejezičnosti jedna je od ključnih kompetencija koja bi mogla potaknuti zapošljivost, osobno ispunjenje, aktivno građanstvo, međukulturno razumijevanje i socijalnu uključenost, a definira se kao „sposobnost prikladne i učinkovite upotrebe različitih jezika za komunikaciju”.
- (14) Više od polovice država članica službeno priznaje regionalne ili manjinske jezike unutar svojih granica za pravne ili administrativne svrhe, uključujući nacionalne znakovne jezike. Neki od tih jezika nadilaze nacionalne granice. Jezicima koje donose imigranti ili izbjeglice upotpunjuje se jezična slika Europe.
- (15) Škole su sve svjesnije potrebe da se osigura da sva ta djeca, neovisno o svojem podrijetlu i prvom jeziku, nauče jezik školovanja na vrlo dobroj razini, prema potrebi s pomoću posebnih mjera potpore. Time se podupiru jednakost i jednake mogućnosti te smanjuje rizik od ranog napuštanja školovanja.

- (16) Svijest o važnosti jezika u školama mogla bi uključivati svijest i razumijevanje o kompetenciji pismenosti i kompetenciji višejezičnosti svih učenika, uključujući kompetencije za jezike koji se ne uče u školi. Škole mogu razlikovati različite razine potrebne kompetencije višejezičnosti, ovisno o kontekstu i svrsi te u skladu s okolnostima, potrebama, sposobnostima i interesom svakog učenika.
- (17) Nedostatak učitelja i nastavnika određenih predmeta, među ostalim suvremenih stranih jezika, navodi se kao izazov u više od polovice obrazovnih sustava Europske unije, a nekoliko država članica uvelo je reforme ili poticaje za rješavanje nedostatka učitelja i nastavnika jezika. Te reforme i poticaji mogli bi uključivati stipendije kako bi se osobe s diplomom jezika koje imaju drugačije profesionalno iskustvo zainteresiralo za poučavanje ili reformirane programe za obrazovanje učitelja i nastavnika.
- (18) Inicijative za poboljšanje ključnih kompetencija u školskom obrazovanju, među ostalim boljim povezivanjem iskustva iz stvarnog života s akademskim učenjem, upotrebom digitalnih tehnologija i potporom inovacijama u školama, dodatno su doprinijele stavljanju većeg naglaska na ishode učenja. Njima je ujedno pružena potpora stjecanju kompetencije višejezičnosti.
- (19) Integrirano učenje jezika i nastavnog sadržaja, odnosno poučavanje nastavnih predmeta na stranom jeziku, te digitalni i internetski alati za učenje jezika pokazali su se učinkovitima za različite kategorije učenika. Učitelji i nastavnici jezika diljem Europe mogli bi imati koristi od trajnog profesionalnog razvoja u pogledu ažuriranja vlastite digitalne kompetencije i učenja o tome kako im različite metodologije i nove tehnologije mogu najbolje pomoći u nastavi. Popis otvorenih obrazovnih sadržaja mogao bi im u tome pomoći, uzimajući u obzir rad Vijeća Europe.

- (20) Različite inicijative u Europi podupiru definiranje i razvoj kompetencije višejezičnosti. Zajedničkim europskim referentnim okvirom za jezike podupire se učenje i poučavanje svih jezika kao transparentnim, ujednačenim i sveobuhvatnim referentnim instrumentom za procjenu i usporedbu razina kompetencija. U njemu se razlikuju razine osnovnog korisnika, samostalnog korisnika i iskusnog korisnika, pri čemu potonji može raditi ili studirati na jeziku čija se razina procjenjuje. Taj je instrument 2018. dopunjen novim deskriptorima za medijaciju, znakovni jezik i druga područja te kompilacijom deskriptora za mlade učenike kako bi se okvir učinilo pristupačnijim široj javnosti.
- (21) Jezična putovnica Europass standardizirani je predložak za samoprocjenu jezičnih vještina koji se koristi Zajedničkim europskim referentnim okvirom za jezike. Njome se pomaže građanima da tijekom razdoblja mobilnosti u svrhu obrazovanja, zapošljavanja ili osposobljavanja opišu svoje jezične vještine, a poslodavcima da razumiju jezične vještine radne snage.
- (22) Europskom jezičnom oznakom⁹ nagrađuju se izvrsnost i inovacije u poučavanju jezika u svim zemljama sudionicama. Ona je poticaj školama i drugim ustanovama da se služe novim metodologijama i strategijama koje se odnose na lokalne, regionalne, nacionalne ili europske prioritete. Doprinijela je jačanju svijesti o europskoj suradnji u području poučavanja i učenja jezika te poboljšanju višejezične dinamike u obrazovnim sektorima.
- (23) Sve države članice prepoznale su potrebu za povećanjem višejezičnosti i razvojem kompetencije višejezičnosti u Uniji. Europska komisija radit će na prijedlogu novog skupa europskih referentnih mjerila za obrazovanje i osposobljavanje, zajedno s opcijama za prikupljanje podataka, što bi moglo obuhvaćati referentno europsko mjerilo jezičnih kompetencija, s ciljem pružanja točnije slike kompetencije višejezičnosti u Uniji. O tim mjerilima raspravljat će i odlučiti Vijeće u kontekstu uspostave novog strateškog okvira za obrazovanje i osposobljavanje nakon 2020.

⁹ Europska jezična oznaka dodjeljuje se na nacionalnoj razini, a podupire se programom Erasmus+.

- (24) Iako se uvažava da se kompetencija višejezičnosti stječe tijekom cijelog života i da bi mogućnosti trebale biti dostupne u svim životnim fazama, ova se Preporuka posebice odnosi na primarno i sekundarno obrazovanje i osposobljavanje, uključujući, ako je to moguće, i rani i predškolski odgoj i obrazovanje te početno strukovno obrazovanje i osposobljavanje.
- (25) Ovom se Preporukom u potpunosti poštuju načela supsidijarnosti i proporcionalnosti,

PREPORUČUJE DRŽAVAMA ČLANICAMA DA:

U skladu s nacionalnim i europskim zakonodavstvom, dostupnim sredstvima i nacionalnim okolnostima te u bliskoj suradnji sa svim relevantnim dionicima:

- (1) istraže kako se svim mladima može pomoći da prije završetka višeg sekundarnog obrazovanja i osposobljavanja uz jezik školovanja, ako je to moguće, za barem još jedan europski jezik steknu razinu kompetencije koja im omogućuje da se tim jezikom učinkovito koriste u društvene i profesionalne svrhe te u svrhe učenja, i da potaknu stjecanje znanja dodatnog (trećeg) jezika do razine koja im omogućuje dovoljno tečnu interakciju¹⁰;
- (2) primijene sveobuhvatne pristupe kako bi poboljšale poučavanje i učenje jezika na nacionalnoj, regionalnoj, lokalnoj ili školskoj razini, prema potrebi, koristeći se pritom, ako je to relevantno, primjerima politika navedenima u Prilogu;
- (3) osiguraju da se obuhvate svi sektori primarnog i sekundarnog obrazovanja, počinjući što ranije i uključujući početno strukovno obrazovanje i osposobljavanje;

¹⁰ Stjecanje znanja klasičnih jezika, poput starogrčkog i latinskog, može biti dio jezičnog repertoara učenika.

- (4) u okviru tih sveobuhvatnih pristupa podupru razvoj svijesti o važnosti jezika u školama i ustanovama za strukovno obrazovanje i osposobljavanje s pomoću:
- (a) aktivne potpore i priznavanja mobilnosti učenika, učitelja i nastavnika, među ostalim iskorištavanjem mogućnosti iz relevantnih programa Unije za financiranje;
 - (b) jačanja kompetencije u jezicima školovanja kao osnove za daljnje učenje i obrazovna postignuća u školi za sve učenike, posebice one s migrantskim ili izbjegličkim podrijetlom ili one u nepovoljnom položaju;
 - (c) pomaganja učenicima da prošire svoje kompetencije u jezicima školovanja podupiranjem učitelja i nastavnika u razmatranju upotrebe određenog jezika u svojim predmetima, uključujući podizanje svijesti o različitim jezičnim registrima i posebnom vokabularu;
 - (d) promicanja kontinuiteta u jezičnom obrazovanju među različitim razinama školovanja;
 - (e) poštovanja jezične raznolikosti učenika i njezina iskorištavanja kao resursa za učenje, među ostalim uključivanjem roditelja, drugih pružatelja skrbi i šire lokalne zajednice u jezično obrazovanje;
 - (f) razmatranja mogućnosti za procjenu i vrednovanje jezičnih kompetencija koje nisu dio kurikuluma, već su rezultat informalnog učenja (na primjer u slučaju učenika migrantskog ili izbjegličkog podrijetla ili dvojezičnih učenika) ili pohađanja formalnog školskog sustava druge zemlje u kojoj je učenik prethodno živio, na primjer proširenjem skupa jezika koji se mogu dodati kvalifikacijama učenika na kraju školovanja;
 - (g) jačanja korištenja Zajedničkim europskim referentnim okvirom za jezike, posebice za poticanje promjena u jezičnim kurikulumima te testiranju i ocjenjivanju u području jezika;

- (h) osiguravanja potpore školama kako bi definirale vlastiti pristup učenju jezika, poštujući pritom nacionalno zakonodavstvo i pomažući školama da aktivno vrednuju i iskorištavaju svoju jezičnu raznolikost;
 - (i) pružanja mogućnosti školama i centrima za osposobljavanje da ojačaju svoju europsku perspektivu, na primjer nastavkom dodjele Europske jezične oznake, razvojem školskih oznaka s posebnom europskom perspektivom i organizacijom nacionalnih događanja u vezi s jezičnom raznolikošću;
- (5) podupiru učitelje i nastavnike, predavače, inspektore i ravnatelje škola u razvoju svijesti o važnosti jezika s pomoću:
- (a) ulaganja, prema potrebi, u inicijalno i kontinuirano obrazovanje učitelja i nastavnika jezika u svrhu poboljšanja njihovih kompetencija te privlačenja i zadržavanja osoblja kako bi se održala široka jezična ponuda u primarnom obrazovanju te sekundarnom obrazovanju i osposobljavanju;
 - (b) jačanja dobrovoljne suradnje među institucijama zaduženima za inicijalno i kontinuirano obrazovanje učitelja i nastavnika jezika;
 - (c) uključivanja priprema za jezičnu raznolikost u razredu u inicijalno obrazovanje i trajni profesionalni razvoj učitelja i nastavnika te ravnatelja škola;
 - (d) promicanja razdoblja studija u inozemstvu za studente koji studiraju da bi stekli nastavničku kvalifikaciju, uz istodobno poticanje mobilnosti za sve učitelje i nastavnike, predavače, inspektore i ravnatelje škola;
 - (e) promicanja integracije i priznavanja mobilnosti u svrhu učenja u obrazovanju učitelja i nastavnika jezika, tako da novi diplomirani učitelji i nastavnici jezika imaju iskustvo od barem jednog semestra učenja ili poučavanja u inozemstvu, posebno putem programa Erasmus+;

- (f) promicanja upotrebe *eTwinninga*¹¹ i drugih oblika virtualne suradnje te umrežavanja uživo kako bi se obogatilo iskustvo učenja u školama i razvila kompetencija višejezičnosti učitelja i nastavnika te učenika;
 - (g) promicanja suradničkog poučavanja između učitelja i nastavnika jezika i učitelja i nastavnika drugih predmeta;
- (6) potiču istraživanja u području inovativnih, uključivih i višejezičnih pedagoških metoda i njihovu primjenu, uključujući, na primjer, upotrebu digitalnih alata, međusobno razumijevanje i načine poučavanja nastavnih predmeta na stranom jeziku (integrirano učenje jezika i nastavnog sadržaja) i uvedu inovativne promjene u inicijalno obrazovanje nastavnika;
- (7) osiguraju praćenje jezičnih kompetencija stečenih tijekom različitih faza obrazovanja i osposobljavanja, kao dopuna postojećim informacijama o mogućnostima učenja jezika;
- (8) s pomoću postojećih okvira i alata izvješćuju o iskustvima i napretku u promicanju učenja jezika;

POZDRAVLJA NAMJERU KOMISIJE DA:

- (9) podupre daljnje djelovanje slijedom ove Preporuke tako što će olakšati uzajamno učenje među državama članicama i u suradnji s državama članicama razviti višejezične alate i resurse, kao što su:
- (a) smjernice o povezivanju poučavanja i procjene jezika sa Zajedničkim europskim referentnim okvirom za jezične kompetencije¹²;
 - (b) smjernice utemeljene na dokazima o novim oblicima učenja i pristupima za pružanje potpore, među ostalim i za jezike koji nisu dio kurikuluma;

¹¹ *eTwinning* je zajednica učitelja i nastavnika od predškolskog odgoja i obrazovanja do srednjoškolskog obrazovanja na sigurnoj internetskoj platformi.

¹² Na temelju iskustava i stručnih znanja koje je Vijeće Europe steklo tijekom izrade i ažuriranja tog okvira, a Europski centar za suvremene jezike i Europska komisija tijekom primjene tog rada na obrazovanje učitelja i nastavnika u okviru zajednički financiranih projekata.

- (c) digitalni alati za učenje jezika i profesionalni razvoj nastavnog osoblja u području učenja jezika, kao što su masovni otvoreni internetski tečajevi, alati za samoprocjenu¹³, mreže, uključujući platforme *eTwinning* i *Teacher Academy* u okviru portala *School Education Gateway*;
 - (d) metodologije i alati kojima se podržava praćenje kompetencije višejezičnosti u Uniji;
- (10) poveća mobilnost učenika škola, učenika u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju te učitelja, nastavnika, predavača, inspektora i ravnatelja škola u okviru programa Erasmus+ te općenito podupre korištenje financijskim sredstvima Unije iz programa kao što su Erasmus+, Obzor 2020., Fond za azil, migracije i integraciju (FAMI) ili europski strukturni i investicijski fondovi, prema potrebi, za provedbu ove Preporuke i njezina Priloga, ne dovodeći u pitanje pregovore o sljedećem višegodišnjem financijskom okviru;
 - (11) ojača suradnju s Vijećem Europe i Europskim centrom za suvremene jezike u području učenja jezika kako bi se unaprijedile inovativne metode poučavanja i učenja jezika te povećala svijest o ključnoj ulozi koju učenje jezika ima u suvremenim društvima;
 - (12) izvješćuje o praćenju provedbe ove Preporuke, prije svega putem postojećih okvira i alata.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Vijeće

Predsjednik

¹³ Europass trenutačno nudi alat za samoprocjenu jezične kompetencije, a njegovo funkcioniranje i učinkovitost preispitat će se u okviru provedbe odluke o Europassu.

**Svijest o važnosti jezika u školama –
razvoj sveobuhvatnih pristupa učenju jezika**

Sveobuhvatnim pristupima jeziku mogla bi se poduprijeti provedba Preporuke o učenju jezika. U ovom Prilogu navodi se niz pedagoških načela i dobrih praksi kojima je zajednički cilj poboljšati opću svijest o važnosti jezika u školama te u konačnici poboljšati ishode učenja jezika.

Poučavanje jezika važan je element u svim nastavnim predmetima s obzirom na različite načine na koje se jezikom koristi u učionici i ključnu ulogu koju jezik ima u učenju i razumijevanju nastavnog sadržaja. Svladavanje akademskog jezika blisko je povezano s razvojem znanja o predmetu i njegova razumijevanja.

Svijest o važnosti jezika u školama i ustanovama za strukovno obrazovanje i osposobljavanje mogla bi pomoći u shvaćanju da je učenje jezika dinamičan i kontinuiran proces: stjecanje prvog jezika i njegovih različitih registara i stilova nastavlja se i uvelike je međusobno povezano s učenjem drugih jezika, na različitim razinama znanja te u skladu s okolnostima, potrebama i interesima svakog učenika.

Svijest o važnosti jezika u školama i ustanovama za strukovno obrazovanje i osposobljavanje mogla bi koristiti promišljanjima o jezičnoj dimenziji na svim razinama organizacije škole, poučavanja i prakse: pri razvoju pismenosti, učenju stranih jezika, poučavanju predmeta, uvažavanju drugih jezika koje učenici govore, komunikaciji s roditeljima i sa širim školskim okruženjem itd.

Bliskom suradnjom različitih članova školske zajednice, idealno u okviru koncepta škole kao organizacije učenja ili u okviru sveobuhvatnog pristupa školovanju, može se promicati takvo shvaćanje svijesti o važnosti jezika.

Kako bi se poduprla svijest o važnosti jezika u školama i ustanovama za strukovno obrazovanje i osposobljavanje, utvrđeni su sljedeći primjeri dobre prakse.

1. Višejezičnost u školama i ustanovama za strukovno obrazovanje i osposobljavanje

- Pozitivan stav prema jezičnoj raznolikosti može pomoći u stvaranju okružja poticajnog za učenje jezika, u kojem se učenje i upotreba više jezika smatraju bogatstvom i resursom. Svijest o važnosti učenja jezika te obrazovnih, kognitivnih, društvenih, međukulturnih, profesionalnih i gospodarskih koristi šire upotrebe jezika može se povećati i poticati.
- Razvoj jezične kompetencije i svijesti o jeziku može se transversalno uključiti u kurikulum. Integracijom jezika i drugih predmeta može se omogućiti autentičnije učenje usmjereno na situacije iz stvarnog života.
- Motivacija učenika za učenje jezika može se poboljšati povezivanjem obrazovnog sadržaja s njihovim životom i interesima, uzimajući u obzir informalno učenje i potičući sinergije s izvanastavnim aktivnostima. Veze između svakodnevnog prakticiranja jezika i škola ili ustanova za strukovno obrazovanje i osposobljavanje može se ojačati priznavanjem prethodnog učenja jezika te pružanjem mogućnosti dodavanja kompetencije višejezičnosti proizišle iz informalnog učenja (na primjer u slučaju učenika migrantskog ili izbjegličkog podrijetla ili dvojezičnih učenika) ili iz pohađanja formalnog školskog sustava druge zemlje u kojoj je učenik prethodno živio u svjedodžbe na kraju školovanja.
- Cjelokupan jezični repertoar učenika može se vrednovati i poduprijeti u školi te usto iskoristiti kao pedagoški resurs za daljnje učenje svih učenika. Učenici si mogu međusobno pomagati u učenju, objašnjavati svoj jezik ili jezike ostalima i uspoređivati jezike.
- Škole bi uz glavne svjetske jezike komunikacije mogle ponuditi više jezika. Oblik te ponude može biti različit, ovisno o tome ima li zemlja dva službena jezika ili više njih i postoji li izražen interes za promicanje učenja jezika susjedne zemlje.

- Uspostavom partnerstava između ustanova ranog predškolskog odgoja i obrazovanja i škola u pograničnim regijama potaknut će se djecu da od rane dobi uče jezik svojih susjeda te će se smanjiti jezične prepreke u tim regijama.
- Škole i ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje dodatno se potiču da iskoriste Europski dan jezika i Europsku jezičnu oznaku za promicanje učenja jezika i jezične raznolikosti. Promiču se školske oznake s posebnom europskom dimenzijom u svrhu podupiranja europske perspektive za škole i centre za osposobljavanje.

2. Učinkovitim i inovativnim poučavanjem do boljeg učenja jezika

- Za poboljšanje učenja, poučavanja i procjene jezika mogao bi se u potpunosti iskoristiti potencijal digitalnih alata. Tehnologija može uvelike pomoći proširenju jezične ponude, omogućiti izloženost jeziku te biti vrlo korisna za podupiranje onih jezika koji se ne uče u školama. Razvoj kritičkog razmišljanja, medijske pismenosti te primjerene i sigurne upotrebe tehnologije može biti ključan element učenja u tom kontekstu.
- Virtualnom suradnjom škola u okviru *eTwinninga* i drugih oblika virtualne suradnje može se omogućiti mladima da poboljšaju učenje jezika, surađuju s vršnjacima iz drugih zemalja i pripreme se za mobilnost u svrhu studija, osposobljavanja ili volontiranja u inozemstvu.
- Mobilnost učenika, među ostalim u okviru programa Erasmus+, mogla bi postati redovit dio procesa učenja. To bi se trebalo proširiti na virtualnu i širu mobilnost osoblja.
- Učitelji, nastavnici, predavači i učenici mogu upotrebljavati kombinaciju dijagnostičke, formativne i sumativne procjene kako bi pratili i vrednovali jezični razvoj, a za praćenje napretka upotrebljavaju se pojedinačni jezični portfelji, primjerice europski jezični portfelj ili jezična putovnica Europass.

3. Potpora učiteljima i nastavnicima te predavačima

- Učitelje i nastavnike suvremenih jezika moglo bi se u okviru inicijalnog obrazovanja i/ili daljnjeg profesionalnog razvoja potaknuti na sudjelovanje u programima razmjene sa zemljama u kojima se govori njihov ciljni jezik. Bilo bi poželjno da svaki novi diplomirani učitelj ili nastavnik jezika jedan semestar može provesti učeći ili poučavajući u inozemstvu.
- Učitelji i nastavnici te predavači drugi predmeta koji nisu suvremeni jezici mogli bi razviti svijest o važnosti jezika, upoznati se s jezičnom didaktikom te usvojiti strategije za pružanje potpore učenicima.
- Jezične asistente moglo bi se uključiti u poučavanje jezika u okviru mogućnosti koje nude programi razmjene među državama članicama.
- Učiteljima i nastavnicima mogu se ponuditi mogućnosti trajnog profesionalnog razvoja (putem mreža, zajednica suradnje, masovnih internetskih tečajeva jezika, centara stručnosti, suradničkog učenja na internetu, zajedničkog akcijskog istraživanja itd.) kako bi bili u tijeku s najnovijim pedagoškim inovacijama i usavršavali se.

4. Partnerstva i veze u širem školskom okružju radi potpore učenju jezika

- Škole i ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje mogle bi surađivati s roditeljima kada je riječ o načinu na koji mogu poduprijeti jezični razvoj njihove djece, posebice kada ona odrastaju u okružju s više jezika ili kod kuće govore jezik koji nije jezik školovanja.
- Škole i ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje mogu razviti partnerstva s jezičnim centrima / jezičnim laboratorijima, javnim knjižnicama, kulturnim centrima ili drugim kulturnim udrugama, sveučilištima i istraživačkim centrima kako bi stvorili aktivnija okružja za učenje, obogatili učenje jezikâ te poboljšali nastavne prakse i učinili ih inovativnijima.

- Škole, ustanove za strukovno obrazovanje i osposobljavanje i općine mogu udružiti resurse radi stvaranja jezičnih centara s većom ponudom jezika kako bi zadržali jezike koji se manje govore i/ili jezike koji se ne uče u školi.
- Suradnja s poslodavcima u regiji i šire može doprinijeti boljem razumijevanju važnosti kompetencije višejezičnosti u poslovnom životu i pomoći osigurati da stečena kompetencija višejezičnosti učinkovito podupire zapošljivost.
- U prekograničnim regijama mogla bi se poticati prekogranična partnerstva ustanova za obrazovanje i osposobljavanje. Ponudom informacija i organizacijom tečajeva na jezicima susjedne zemlje mogla bi se olakšati mobilnost učenika i studenata, učitelja i nastavnika, predavača, administrativnog osoblja, doktorskih kandidata i istraživača. Promicanjem višejezičnosti u okviru tih prekograničnih partnerstava osobe s kvalifikacijom mogu se pripremiti za ulazak na tržište rada s obje strane granice.
- Može se promicati suradnja među ustanovama za obrazovanje nastavnika.
